

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

w sprawie ze skargi G. L.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego z dnia 4 maja 2005 r.,

wydanym w sprawie z powództwa G. L.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w P.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli ewentualnie o zapłatę

oraz ze skargi G. L.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem

Sądu Apelacyjnego z dnia 19 lutego 2009 r.,

wydanym w sprawie z powództwa G. L.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Budownictwa i Wojewodzie X. oraz

Spółdzielni Mieszkaniowej w P., PKO BP Spółce Akcyjnej w W. Oddział w P. i

Spółdzielni Mieszkaniowej "W." w P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 maja 2012 r.,

zażalenia powódki

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 21 września 2011 r., **oddala zażalenie;**

- 1. nie obciąża skarżącej obowiązkiem zwrotu Skarbowi Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kosztów postępowania zażaleniowego;**
- 2. przyznaje adwokatowi M. M. od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) zł podwyższoną o należny podatek od towarów i usług (VAT) tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej skarżącej w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 21 września 2011 r. odrzucił skargi G. L. o wznowienie postępowań zakończonych prawomocnymi wyrokami tego Sądu (1) z dnia 4 maja 2005 r., wydanym w sprawie z powództwa G. L. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w P. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, ewentualnie o zapłatę (sygn. akt I A Ca 1621/04) oraz (2) z dnia 19 lutego 2009 r., wydanym w sprawie z powództwa G. L. przeciwko pozwanym Skarbowi Państwa – Ministrowi Budownictwa, Spółdzielni Mieszkaniowej w P., Skarbowi Państwa – Wojewodzie X., PKO BP S.A. w W. i Spółdzielni Mieszkaniowej „W.” w P. o zapłatę (sygn. akt I A Ca 659/08) - jako wniesionym po terminie i nieopartym na ustawowych podstawach wznowienia.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny stwierdził, że powódka dochodziła wznowienia wskazując na ujawnienie nowych środków dowodowych, z których nie mogła skorzystać w trakcie prawomocnie zakończonych postępowań. Powołane przez nią dowody to dokumenty w postaci wyroku Sądu Rejonowego z dnia 26 maja 2011 r. (sygn. akt I C 3052/08), pisma procesowe pełnomocnika procesowego strony przeciwnej o treści „wewnętrzne postępowanie wyjaśniające nie ujawniło żadnego dowodu wymiany korespondencji z powódką”, zaświadczenie Spółdzielni Mieszkaniowej „W.” w P. z dnia 25 lutego 2009 r. stwierdzające, że w księgach handlowych spółdzielni figuruje kwota 1,23 zł zaksięgowana na rzecz skarżącej z tytułu pożyczki, której udzielił jej Zakład Ubezpieczeń Społecznych w W. Sąd Apelacyjny uznał, iż użyte w art. 403 § 2 k.p.c. sformułowanie „późniejsze wykrycie” odnosi się jedynie do takich okoliczności i środków dowodowych, które istniały już w czasie trwania zakończonych prawomocnie postępowań, ale zostały ujawnione po ich zakończeniu. Skarżąca powołuje się na dowody z dokumentów, które powstały po uprawomocnieniu się orzeczeń. Dodatkowo Sąd podkreślił, że zgłoszone twierdzenia i dowody „nie wskazują żadnego logicznego związku z wynikami spraw, w których zapadły wyroki”. Ponadto badając zachowanie terminu do wniesienia skargi stwierdził, że tylko wyrok z dnia 26 maja 2011 r. (sygn. akt I C 3052/08) skarżąca otrzymała w dacie wskazującej na zachowanie trzymiesięcznego terminu, w części dotyczącej pozostałych środków dowodowych został on naruszony, co uzasadnia ich odrzucenie na mocy art. 410 k.p.c.

Kolejną przyczyną niedopuszczalności skargi o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 4 maja 2005 r., sygn. I ACa 1621/04, jest niezachowanie ustawowego terminu z art. 408 k.p.c. Skarżąca złożyła ją bowiem po upływie pięciu lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Powódka w zażaleniu zarzuciła naruszenie art. 403 § 2 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że przepis ten dopuszcza powołanie się przez skarżącego wyłącznie na okoliczności istniejące w czasie trwania postępowania, którego dotyczy skarga o wznowienie, art. 403 § 2 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędne uznanie, że powołane w skardze dowody nie miałyby wpływu na wynik postępowania, mimo że okoliczność ta nie została należycie ustalona przez Sąd, art. 407 § 1 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. przez błędne uznanie, że skargi zostały złożone z naruszeniem przepisanego terminu oraz art. 328 § 2 w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez nienależyte uzasadnienie wydanego rozstrzygnięcia. W konkluzji wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i wznowienie postępowań, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny.

Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Budownictwa, Wojewodę X., zastąpiony przez Prokuratorię Generalną Skarbu państwa wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podkreślenia wymaga, że skargi o wznowienie postępowania są kolejnymi wniesionymi przez powódkę. Poprzednie skargi zostały odrzucone postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 20 lipca 2011 r., a zażalenie powódki Sąd Najwyższy oddalił postanowieniem z dnia 2 lutego 2012 r. (II CZ 153/11) jako pozbawione uzasadnionych podstaw. Wskazać przy tym należy, że obie skargi oparte są na tych samych podstawach co oznacza, że już w dacie składania pierwszej z nich okoliczności powołane dla wykazania podstaw wznowienia były znane powódce. Niemniej - wobec niezakończenia poprzedniego postępowania skargowego rozstrzygnięciem merytorycznym - nie zachodzi przyczyna niedopuszczalności dalszego wznowienia przewidziana art. 416 § 1 k.p.c. Prawidłowa jest ocena

Sądu Apelacyjnego, że wniesienie skargi o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem dnia 4 maja 2005 r., sygn. I ACa 1621/04, po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się wyroku, zgodnie z art. 408 k.p.c. stanowiło samodzielną podstawę jej odrzucenia. Przepis powyższy, poza przewidzianym w nim wyjątkiem odnoszącym się do podstawy nieważnościowej, wyznacza bowiem maksymalny termin wznowienia o charakterze prekluzyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1999 r. II UKN 178/99, OSNP 2000 nr 15, poz. 599).

W odniesieniu do skargi dotyczącej sprawy zakończonej wyrokiem z dnia 19 lutego 2009 r., wydanym w sprawie z powództwa G. L. przeciwko pozwanym Skarbowi Państwa – Ministrowi Budownictwa, Spółdzielni Mieszkaniowej w P., Skarbowi Państwa – Wojewodzie X., PKO BP S.A. w W. i Spółdzielni Mieszkaniowej „W.” w P. o zapłatę (sygn. akt I ACa 659/08) wskazać należy że, zgodnie z art. 407 § 1 k.p.c., skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzymiesięcznym; liczonym od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą wznowienia jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji – od dnia, w którym o wyroku dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy. Początek biegu terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania w przedmiotowej sprawie wyznaczała zatem skarżącej data, w której dowiedziała się o istnieniu dowodu, który z przyczyn powołanych wyżej nie został zachowany. Niezależnie od tego i tak zachodzi kolejna przesłanka niedopuszczalności skargi. Skarżąca błędnie twierdzi, że jej skarga została oparta na ustawowej podstawie z art. 403 § 2 k.p.c. Podstawa restytucyjna przewidziana w tym przepisie polega na tym, że można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Wskazując zatem te okoliczności lub dowody trzeba, niezależnie od waloru ich nowości, podać w jakim zakresie ich uwzględnienie mogło zmienić podstawę orzekania, wpływając tym samym na treść samego rozstrzygnięcia. Nowe okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, zaś to takie, z których strona nie mogła skorzystać w postępowaniu prawomocnie zakończonym. Wykrycie o którym mowa

w powołanym art. 403 § 2 k.p.c. odnosi się do okoliczności i dowodów w poprzednim postępowaniu w ogóle nie ujawnionych i wówczas nieujawnialnych, bo nieznanymi stronie i dla niej niedostępnymi. Przewidziany w powołanym przepisie nowy środek dowodowy musi powstać przed uprawomocnieniem się wyroku, a waloru tego nie ma dokument w postaci wyroku z dnia 26 maja 2011 r. (sygn. akt I C 3052/08) (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2005 r. I CZ 125/05, nie publ., z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/2005, nie publ.).

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisanej terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Oparte na nim orzeczenie Sądu Apelacyjnego jest zatem prawidłowe.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na mocy art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 2 k.p.c. oddalił zażalenie skarżącej.

O zwrocie kosztów postępowania zażaleniowego postanowiono zgodnie z art. 102 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. Za zastosowaniem zasady słuszności przemawiają w szczególności sytuacja majątkowa i osobista skarżącej oraz charakter sprawy. O kosztach postępowania zażaleniowego, obejmujących wynagrodzenie adwokata, udzielającego skarżącej pomocy prawnej z urzędu, postanowiono zgodnie z § 13 ust. 2 pkt 2 w zw. z § 19 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002 Nr 163 poz. 1348 ze zm.).